

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria filosofiei medievale

Anul universitar 2026-2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Filosofie
1.4. Domeniul de studii	Filosofie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Filosofie/Filosofie
1.7. Forma de învățământ	Învățământ la zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Istoria filosofiei medievale			Codul disciplinei	HLR22033
2.2. Titularul activităților de curs	prof. dr. Alexander Baumgarten				
2.3. Titularul activităților de seminar	prof. dr. Alexander Baumgarten				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	2	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligatoriu	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină fundamentală (DF)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					32
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					22
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					40
Tutoriat (consiliere profesională)					18
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				94	
3.8. Total ore pe semestru				56	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Prezenta la curs
--------------------------------	------------------

5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Prezenta la seminar
--	---------------------

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP1	- Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupozii, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici.
CP2	- Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură.
CP3	- Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme.
CP4	- Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor, experienței și existenței umane.
CP5	- Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice.
CP6	- Mediarea interumană și interculturală prin identificarea, analiza și soluționarea unor probleme interumane și interculturale.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	- Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații/probleme cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente
CT2	- Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă într-o echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice.
CT3	- Autoevaluarea nevoii de formare profesională în scopul dezvoltării autonomiei personale, al inserției și adaptabilității la cerințele pieței muncii.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP1	1. CP1. Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.	1.

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studii la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

CP4	2. CP2. Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru.	2.
CP3	CP3. Studentul/absolventul descrie principiile logice care stau la baza raționamentului, identifică erorile de argumentare și raționamentele nevalide.	
CP4	CP4. Studentul/absolventul distinge principalele teorii filosofice cu privire la cunoaștere și adevăr și descrie într-o manieră coerentă principalele teorii filosofice cu privire la natura, sursele și limitele cunoașterii, precum și criteriile folosite pentru validarea cunoașterii și întemeierea adevărului.	
CP5	CP5. Studentul/absolventul descrie principalele teorii etice și perspective filosofice asupra moralității și comportamentului moral și explică într-o manieră coerentă și clară concepte precum „dreptate“, „drepturi“, „datorie morală“, „deontologie profesională“.	

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul identifică corect pluralitatea culturilor mediteraneene medievale contribuitoare la istoria filosofiei, circulația de autori, manuscrise, idei și instituții relevante pentru predarea filosofiei
2. Studentul operează corect cu sursele de autoritate ale gândirii scolastice, cunoaște distribuția lor în spațiul instituțiilor școlare relevante pentru gândirea filosofică a epocii
3. Studentul identifică ideile de bază și viziunile generale despre lume ale evului mediu în cosmologie, logică, ontologie, etică, gândire politică și problema transcendenței
4. Studentul îmbină studiul textelor și autorilor cu cunoștințe de istorie instituțională, cu precădere legate de fenomenul dezvoltării universității medievale
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul este capabil să își organizeze un laborator de studiu (surse tipărite, surse online, baze de date și motoare de căutare) în domeniul filosofiei medievale
2. Studentul știe să folosească interdisciplinar elemente din domenii conexe istoriei filosofiei (istorie, geografie, statistică, istorie universitară, istorie literară, teologie) pentru a înțelege fenomenele specifice ale gândirii medievale
3. Studentul înțelege metodologia de consultare a principalelor documente ale istoriei filosofiei medievale, adaptate tipului de literatură școlastică universitară

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
Curs 1. Prezentarea intenției	Prelegerea, dialogul	

³De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

cursului. Universul filosofic și teologic al secolelor IV-V.		
Curs 2. Conceptul de Ev Mediu și locul „filosofiei”. Prejudecăți și tipuri de lectură ale filosofiei medievale. Nașterea și etapele istoriografiei filosofiei medievale în secolele XVIII-XX.	Prelegerea, dialogul	
Curs 3. Introducere în studiul Evului mediu timpuriu: circulația geografică a tradiției filosofiei antice. Studii de text: Cassiodor, <i>Instituțiile</i> , Grigore cel Mare, <i>Dialoguri</i> .	Prelegerea, dialogul	
Curs 4. <i>Epistula de litteris colendis</i> . Renașterea carolingiană și debutul filosofiei arabe. Redescoperirea neoplatonismului. Studii de text: Ioan Scotus Eriugena, <i>De divisione naturae</i> , Ps. Aristotel, <i>Cartea despre cauze</i> , Anonim, <i>Călătoria lui Brendan</i> .	Prelegerea, dialogul	
Curs 5. Benedictinii secolului al XI-lea și iradierea culturii italiene. Protrecticul filosofic în cultura arabă. Studii de text: Petrus Damianus, <i>Despre omnipotența divină</i> , Anselm de Canterbury, <i>Proslogion</i> , Gerardus din Cenad, <i>Deliberarea asupra imnului celor trei tineri (Prologul)</i> . Ps. Aristotel, <i>Cartea despre măr și moarte</i>	Prelegerea, dialogul	
Curs 6-7. Universul secolului al XII-lea: Problema universalilor, problema învățării, problema teologiei ca știință. Studii de text: Abelard, <i>Comentarii la Porfir</i> , Hugo din Saint Victor, <i>Didascalicon</i> , Petrus Lombardus, <i>Cartea Sentințelor</i> (Prologul și cuprinsul). Bernardus Silvestris, <i>Cosmografia</i> . Ioan de Salisbury, <i>Policraticus</i>	Prelegerea, dialogul	
Curs 8.-10. Scolastica secolului al XIII-lea. Întemeierea universităților și practicile lor intelectuale. Intrarea franciscanilor și dominicanilor în universități. Studii de text: Bonaventura, <i>Itinerariul minții spre</i>	Prelegerea, dialogul	

Dumnezeu, Albert cel Mare, <i>Despre cincisprezece probleme</i> ; Toma din Aquino, <i>Summa theologiae</i> , Ia, q. 13 (<i>Despre numele divine</i>), Toma din Aquino, <i>Despre unitatea intelectului</i> , Meister Eckhart, <i>Predici germane</i> , 1.		
Curs 11.-12. Scolastica secolului al XIV-lea. Problema obiectului cunoașterii și comentariile la Cartea Sentințelor. Studii de text: W. Ockham, <i>Prolog la Comentariul la Cartea Sentințelor</i> , Godescalc de Nepomuk, <i>Prolog la Întrebări privind cartea Sentințelor</i> , Petrarca, <i>Despre ignoranță, a sa și a multora</i> .	Prelegerea, dialogul	
Bibliografie Toate volumele amintite există în ediții bilingve depuse la biblioteca de filosofie. Cursul se încheie cu un examen scris pe una dintre temele abordate în cadrul cursului și o întâlnire cu fiecare student în parte unde este discutată lucrarea scrisă, activitatea de seminar și conspectele textelor de seminar. Pe lângă volumele de text-sursă indicate la seminarii, recomandăm : C. Moersch, <i>Istoria filosofiei patristice</i> , ed. Polirom, Iași, 2009 ; H. I. Marrou, <i>Sfântul Augustin și sfârșitul culturii antice</i> , ed. Humanitas, București, 1997, J. le Goff, <i>Evul mediu și nașterea Europei</i> , ed. Polirom, Iași, 2005, E. Gilson, <i>Filosofia în Evul Mediu</i> , ed. Humanitas, București, 1995, P. Riché, <i>Educație și cultură în Occidentul barbar, secolele VI-VIII</i> , ed. Meridiane, București, 2001, B. Tătaru-Cazaban (ed.), <i>Pluralitatea metafizicii medievale. Istorie și structuri</i> , ed. Polirom, Iași, 2005, A. de Libera, <i>Gândirea Evului Mediu</i> , editura Amarcord, Timișoara, 2000.		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
Augustin, <i>Confesiuni</i> , XI.	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Augustin, <i>Despre cetatea lui Dumnezeu</i> , I	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Boethius, <i>Consolarea Filosofiei</i> ;	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Al-kindî, <i>Despre filosofia primă</i> ;	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Anselm din Canterbury, <i>Proslogion</i>	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Bernardus Silvestris, <i>Cosmografia</i> . Ioan de Salisbury, <i>Policraticus</i>	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Toma din Aquino, <i>Despre unitatea intelectului</i> , Meister Eckhart, <i>Predici germane</i> , 1.	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Meister Eckhart, <i>Predicile germane</i> , 2-5	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
William Ockham, <i>Comentariul la Sentințe</i> ,	Dialog, prezentare, caiet de seminar	

Prologul (doctrina științei)		
<i>Petrarca, Despre ignoranța sa și a multora</i>	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Godescalc din Nepomuk, <i>Prologul Comentariului la Sentințe</i>	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Georgios G. Plethon, <i>Despre diferența dintre filosofia lui Platon și a lui Aristotel</i>	Dialog, prezentare, caiet de seminar	
Bibliografie Fiecare dintre volumele amintite este publicat în colecția Biblioteca Medievală a Editurii Polirom (2003 -)		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	- cunoașterea metodei, a conceptelor și teoriilor; - capacitatea de a dezvolta o argumentație proprie (opinii și convingeri personale) în raport cu temele studiate.	Examen	66%
9.5 Seminar/laborator	- participare activă - proiecte de cercetare, traduceri, eseuri.	Evaluare continuă	34%
9.6 Standard minim de promovare			
participarea la minim 50% din seminarii, îndeplinirea cerințelor minime obligatorii – prezentare de text, intervenții, parcurgerea bibliografiei minime obligatorii			

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă
--	-----------------------	--

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nicio etichetă”.

								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nicio etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒

Data completării:

21.03.2026

Semnătura titularului de curs

Alexander Baumgarten

Semnătura titularului de seminar

Alexander Baumgarten

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....